

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Iparpártolás és iparfejlesztés.

Irtá: *Sombory Lajos*, a főrendiház tagja.

Budapest, február 11.

A jelszavak emberei vagyunk. Ugy teszünk, mint a veteránok: zászlószentelés végeit szerezjük be a trikolort.

És ha politikai életünkben helyrehozhatatlan károkat okoz a jelszavak politikája, még nagyobb foku veszélylyel jár gazdasági életünkben, ahol az együttesen érinti az egyént, a társadalmat és az egész nemzetet.

A lelketlen spekuláció, a gründolási korszak után visszahatásul hódítani kezdett az új jelszó: mentsük meg a „kis embert“ s ennek itt az orvossága, a „szövetkezés.“

Megvolna tehát az új csodaszere minden bajnak. Elszegényedett a föld népe, eladósodott a kisbirtokosság, lustán tehetetlenkedik a latifundium; tönk szélén áll a kisipar és kereskedelem; gyáriparunk siralmas helyzetéről pedig ne is beszéljünk, hisz megtaláltuk a „miraculumot“, melylyel minden bajt gyógyítani lehet. Itt az üdvözítő új eszme, a „szövetkezés.“

És megcsináltuk szépen állami és bank-szubvenciókkal az új homunculus, a szövetkezeti törvényt; ezt a szép sujtásos magyar specialitást.

És mi, akik bámultuk az eredményeket, melyeket Németországban a filiszter *Schultze-Dehlitzsch* szövetkezetei elértek s kik örömmel üdvözöltük azon eredményeket, melyeket az *Union*-szövetség mutat fel Angliában, fájó szívvel látjuk, mint vész el a mi ujszülöttünk a bürokrácia bábái között.

A január 22-iki lapokban egy entfílet jelent meg, melyben a miniszter beszámol a szövetkezeti tevékenységéről. 32 szövetkezet alakult meg védzárnyai alatt az ipari munkára s ehhez az állam és társadalom 120.000 koronával járult.

TÁRCA.

A modern szék.*)

Irtá: *Hevesi Lajos*.

Valamennyi butor közt a szék a legelőkelőbb. Azt akkor találták föl, mikor legelőször nyert valaki jogot arra, hogy ülhessen, míg a többi áll. Urnak volt a butor; családfelesnek, bírónak, királynak. Meg is maradt benne mindig valami a hellén „thronos“-ból, mely pedig mindenféle széket jelentett, nemcsak „trónt“, amit már mi csináltunk a szóból és fogalomból. Aki leül, ha még olyan szerény is, az intronizálja magát. Nem csoda, hogy a francia pompás Lajosok udvaránál a „droit du tabouret“ nagy dolog volt; t. i. hogy melyik dának szabad leülni a koronás fej jelenlétében. Meg is látszik a széken, az évezredek hosszú folyamatában, hogy érezte jelentős voltát. Egyszerű és praktikus alkotmány iparkodott lenni, de magatartásában mindig bizonyos fölény nyilatkozott, a sella curulistól a „pouf“-ig és sokat adott a szép arányokra, nemes tagozásra. Mennyi elegancia az antik vázakép székeiben. De még utánzásokon is, a francia empire kicirkalmazott, tisztán a körből konstruált karosszékében.

A mult századnak a szék egyik mester-műve volt. Akkor széktantáziák léteztek és székszenik. Egy Louis XVI.-szék már netovábbja a finnyás izlésnek. Az a connoisseur érzékenységgel vel van végig modulálva, olyan emberek (azaz

*) A Magyar Iparművészet legközelebb megjelenő számából.

És az eredmény, mely az első évről számol be, nagyon elszomorító éppen hazánkban, hol a fellobbanó nemzeti karakterünkhöz híven mindig az első esztendő az, mely a legszebb eredményeket szokta fölmutatni és többnyire, sajnos — az új impulzus megszűnővén — hanyatlás áll be utána.

Én azt hiszem, hogy nem vetem el a sulykot, ha azt állítom, hogy a szövetkezeti eszme átvitele a törvényhozásba nálunk az ipar terén nem vált be. Be fog-e válni a földmivelés és telepítés körül, az a jövő zenéje, arról e helyt nyilatkozni nem kívánok. Nem vált be az ipar terén azért, mert a szövetkezetek alakzatait mindenütt a társadalom teremtette meg, még pedig abban az individualizált alakban, amelyben speciális igényei megkövetelték.

Alig hangzottak el a szövetkezeti eszmet propagáló frázisok, még tartalmatlanok az impozáns keretek, a fényes központi igazgatóság s a tőkepénzesek társasága és már is egy új jelszó kísért. Erdélyben megalakult harminckét évi alvás után az új nemzeti védegyelet, a „magyar ipart pártoló egyesület.“

Azt hiszem, hogy célra vezető dolgot cselekszünk, ha megállunk egy kicsit s vizsgáljuk, hogy eme két jelszónak van-e valami köze egymáshoz?

Én azt hiszem, hogy jobb lett volna, ha megalakult volna „a magyar ipart teremtő és fejlesztő egyesület.“ Amint Erdély urait és asszonyait ismerem, nem fognak ezental sem szolnai halinában, vagy budai kartonban járnai s kíváncsi vagyok, hogy miként állítanának ki csak egy diszmagyart is az egylet megnyitásához magyar iparcikkek közül. A magyar ipar megteremtése és a magyar iparcikkek keresése nem a közönség problémái közé tartozik, — ez ma kívül áll a vitán; ez a kérdés a nagykereskedelem és kisipar egymáshoz való viszonyának a fontos kérdése. A kereskedő nem azt adja el,

amit mi kérünk, hanem mi azt veszünk, amit a kereskedő elad.

Nem mi kérjük a diszműkereskedőket, hogy Tiffany vagy Galle-féle üveget, Berbedienne-bronzot áruljon; ő egyszerűen raktáron tartja, nekünk megtetszik és megveszünk. Asszonyaink nem rendelik meg a selyem dessinjét, hanem választják a meglevőből és a kereskedelem bojkottálhatja a legjobb és legszebb iparcikket, ha annak terjesztése meg nem felel a kereskedelem igényeinek.

És ez a probléma a magyar ipar egyik legnevezetesebb feladata.

A magyar kereskedőnek be kell azt látnia, hogy a magyar iparcikkal való kereskedelem nekie megfelelőbb, több hasznot nyújtó; s hogy a magyar gyárosoknál jobb árut, olcsóbb hitelt kap, hogy végre náluk is megvan a választék, melylyel vevőit vásárlásra ingerelheti, akkor ki fogja majd szorítani a magyar kereskedő a külföldi iparcikkeket. Mert nem a fogyasztó diktál, hanem a kereskedő és gyáros teszi azt.

Ehhez a cselekedethez azonban meg kell teremteni azt a helyzetet, hogy a magyar kereskedőnek érdekében álljon propagálni a magyar ipart; ez pedig csak úgy lesz elérhető, ha a közvetítő kereskedő és iparos részesévé tehető a nagyipari vállalkozásnak.

Ez egy pozitív követelmény s ha ez a követelmény teljesíthető, akkor meg fogjuk teremteni a magyar gyáripart állami szubvenciók és társadalmi egyesületek nélkül, a legbiztosabb alapon, a „közös érdek“ alapján. A magyar ipart pedig úgy fogjuk megteremteni, ha meg fogjuk találni módját annak, miként működhetik eredménnyel és virágzóan együtt a gyáros, a közvetítő nagykereskedő, a kiskereskedő és kisiparos.

Egyszóval létre kell hoznunk speciális igényeinknek megfelelően a gyáripar és a közvetítő kereskedelem kooperációját.

Keresnünk kell azokat az eszközöket,

hogy uraságok) számára, akik a legkörnyofontabb esztetikus etikett művelésében nőttek föl. Már szinte azt lehet mondani, hogy az ilyen szék tulszép, arra barbárság ráülni, azt az asztalra kell helyezni svérsi virágcserep helyett, hogy csak a szem nyugodjék rajta. Igaz, hogy nem minden ember érzi ennek a széknak a szélemét. Már a mult századi angol széket inkább Chippendale, utána meg Sheraton, székszenik voltak. Igaz, hogy loptak Franciaországban, Chippendale görbe rokokó ötletet, Sheraton peckes Louis XVI. inspirációt. De mit csináltak ők abból? A francia azt mondja, hogy barbárrá változtatták; amint hogy csakugyan barbár volt az angol a franciához képest. De egészséges barbár. Izléstelen, esetlen, fura, okoskodó, de valami különös, kiirthatatlan egészséggel teljes. Valami vonzó érdességgel, házias nyersséggel, még az ő szögletes „style“-jában is. Ceremónias és praktikus, logikus és játszi, merev és mégis simulékony: ez az angol szék. Akárhány angol kisvárosi, sőt falusi koresma „bar“-ja mellett beleültem én egy és ugyanabba a régi mahagoni karosszékbe, melynek ülése az emberi domboruságoknak megfelelőleg van kihomorítva. Mindig és mindenütt ugyanaz a szék, netovábbja a házias kényelemnek, pedig kárpatos nem tömte ki, hanem egyszerű, sima fabutor. Pár év óta a mi butorkiállításainkon is szerepel, s az ujon kapó közönség sietlett megvenni szalonszéknek vagy minek, holott az csak afféle kármentő mellé vagy büroasztal elé való mindennapi szék. De az angol szék megkapja a szemet és hamar behizelkedik. Mert a szerkezet logikája beszél belőle, és a kitűnő asztalosmunka; meg aztán az az angol „valami“. Igaz, hogy az angol széket az egész nemzet csinálta. Az a

nemzeti jellem természetes kifolyása. Egy széktípus a mult században, Horace Walpole századában, odaát a nemzet szellemi tőkájéhez tartozott. Jaj annak, aki azon esorbát akart volna ejteni. Az egész közvélemény föllázadt volna ellene. Egyszer egy akkori székvirtuóznak eszébe jutott, hogy a széktámla közepén függőlegesen lefelé menő két-három léce nem folytatja az ülés hátulsó széléig, hanem pár hüvelykkel feljebb egy keresztbe tett léce támasztja. Nosza, egész London ráförmedt a szerencsétlenre, hogy ő a szerkezet szilárdságának rovására kokett újításokra vetemedik. Soká tartott, míg hozzászoktak; most ez a módozat ugyszólván a szabály.

Mennyi agyvelőt fogyasztott egy Chippendale egy székhát középső deszkájának körvonala. A legfurfangosabb izléssel metszette ki mindenféle görbületű öblökkel, bütykökkel, hogy a székhát áttörése minél érdekesebb nyílást alkosson. A mai székmesterek megint így török a fejüket, sőt még sokkal különben. Régen tulmentek ők a kellő határon. A mai individualizmus hatása alatt minden szék lehető legegynibb akarva lenni. A higgadt, öntudatos, jól nevelt szék ma fickándozik, nagyokat botlik és rossz vicceket csinál. Mi minden nem megy manapság szék szamba! A mult század egy pár széktípussal beérte, a mi századvégünk minden egyes esetben ujdontatni székötlettel akar meglepni. Pedig vajmi nehéz dolog akárcsak egy új variáns is megteremteni. A minap egész komolyan azt irtam valahol, hogy sokkal nehezebb egy jó széket csinálni, mint egy jó szobrot; mert jó szobor százával terem folyvást, de jó szék csak nagyon elvétve. És ezen a fölfogásomon most sincs mit változtatnom.

Ha végig emlékezem azon a tömérdek új-

melyek módot nyújtanak arra, hogy a kereskedő és gyáros, vagy a kisiparos és gyáros érdekei közössé tetessenek.

Az által, hogy a kereskedő, vagy kisiparos a gyár részvényeit megvásárolhatja, egyrészt sok tőkét von el üzletéből, másrészt csak csekély befolyást biztosít magának a gyár ügyeinek vezetésére és érdekei nincsenek arányban fáradozásaival.

Alkalmos formául ajánlok éppen hazánk ipari és kereskedelmi speciális szükségleteinek kielégítésére a Németországban oly fényesen bevált és hazánk viszonyainak még ezerszerre jobban megfelelő korlátolt felelősséggel alakult társaságok.

Nincs gazdasági forma, mely mellett oly könnyen és világosan létre lehetne hozni a gyáros és kereskedő, a gyáros és kisiparos közti kooperációt, mint e társulatokkal.

Tőkével rendelkező technikai és ipari találékonyságu ember gyárat akar alapítani. Felhívást bocsájt ki, hogy ime, ennyi az alaptőkéim, s én azt be akarom egy gyári vállalatba fektetni, teljes felelősséggel és egész egyéniséggel. Szükségem van még egy bizonyos tőkeösszegre, ezért fordulok közvetlen fogyasztóimhoz, a kereskedőkhöz, járuljanak alapításhoz meghatározott számú részjeggyel. Fogyasztóim csak ez összeg erejéig felelősek, osztoznak hasznomban bizonyos arány szerint és vásárolt üzletrészek arányában nyílt hitelük van áru-bevásárlásaiknál.

Ebben az alakban könnyen lehet létrehozni e két faktor gazdasági együttműködését, mert míg a magyar kereskedelem nem lesz érdekelve a magyar gyárpar felélesztésében, amíg a kisiparos nem lesz a félgyártmány gyárosa, hasznának részese, nem fogja otthagyni az osztrák bevásárlási piacot.

De ha a magyar textilgyárak ilyen üzletrészei a magyar nagykereskedésben lesznek, a magyar cipészek pedig a bőrgyárak tulajdonosai lesznek, teljes érdekükben fog állani propagálni a magyar iparcikkeket minden formájában.

Ahol az óriási nagy tőke és a munkásfőmög — mely megélhetést keres, — állanak egymással szemben, ott kétségtelenül a részvételtársaságok és szövetkezetek megfelelhetnek hivatásuknak és fedezhetik mindazokat a szükségleteket, melyeket a gazdasági életerevolúciója megkövetel. Nálunk, hol a szegény gazdasági erők mellett ily nagy kü-

lönbségek föl nem merülhetnek, szükség van az átmeneti alakokra, melyekben gazdasági életünk speciális szükségletei jobb kielégítést nyerhetnek.

És ezért volna törvényhozásunk mulasztathatlan kötelessége, még a kereskedelmi törvény revízióját megelőzőleg novelláris uton a korlátolt felelősség mellett alakult társaságok jogi feltételeit a speciális magyar viszonyoknak megfelelően törvénybe iktatni, és akkor a gyáros majd meg fogja találni a módot, hogy közvetlen fogyasztóját érdeke közösségébe belevonja.

Ha meglesz a vállalkozási kedv és innováció a nagyiparosainkban, fogyasztóik sem fognak elzárkózni a közös munkától, pláne ha a végeredmény közös hasznot is eredményez vagy helyez kilátásba.

Csak üres, céla nem vezető jelszavakkal gazdasági reformot nem lehet keresztülvinni sohasem, ma pedig legkevésbé. Ellenben nincs az a humánus avagy gazdasági eszme, amit közös érdek alapján keresztülvinni és sikeresen megoldani nem lehetne.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Mint Bécsből leveleznök táviratozza, Szell Kálmán miniszterelnököt ma délelőtt 11 órakor 6 felsége kihallgatáson fogadta. Az audiencia ötnegyed óra hosszt tartott, amely idő alatt a miniszterelnök a folyó ügyekről tett jelentést a királynak. A miniszterelnök az első délutáni vonattal visszatartott Budapestre.

A kereskedelmi államtitkár lemondása. A *Kelleti Értesítő* jelentése szerint Schmidt József államtitkár a mai napon beadta államtitkári állásáról való lemondását, minthogy egy előkelő fővárosi takarékpénztár vezérigazgatójává választotta. A távozó államtitkár tegnapelőtt írta alá a szerződést, amely őt az illető pénztárhoz köti. Schmidt József különben éppen most tölti be állami szolgálatának tízedik évét s így távozása után megfelelő nyugdíjban fog részesülni.

A brassai szabványosító. Nagyszombatról táviratozzák az *O. É.-nek:* *A Telegraful Roman, Metianu,* nagyszombati metropolita lapja, amely a brassai Szent-Miklós-egyház járadékának rendezése óta többször fejezte ki elismerését és hálátát a magyar kormány iránt, mai számban ugyanerről a kérdéstről írva, ezt mondja egyebek között:

Isten akaratából olyan kormányunk van, amely a nyilvános diskusszióból kiküszöbölt

ilyen kinezéseket, lásd a „Studio“-t. Alul pedig a kereszte tett lábak mi mindent el nem követnek, csakhogy az egyenes uttól bármi kevéssé is eltérhessenek. Például a hátrafelé igyekvő első láb középtől megszakad és egyszerűen az előre nyújtózkodó hátsólábra dől. (Még Grasetnál is előfordul.) Vagy pedig a két egyszerű és minden körülmények között megbízható két „X“ helyett a sulypontokat mesterségesen másúlván sanzszirozzák. Akárhová, de másúrv. Például a két „X“-et alul egy vízszintes pécéssel összekötik s az üstet középen egy rézsutos pécéssel erre a vízszintes pécékre pécékelik. Ilyen fondor, intrikus módon próbálják egyszerre másra kijátsszani az ember természetes eszejárását. Valami rébusz legyen a dolgban: azt akarják. Milyen kellemes meglepetés aztán, ha leül az ember abban a biztos várakozásban, hogy ez az ülő számban alatta föl fog bukni vagy össze fog roskadni — és aztán mégis állva marad. Az ilyen vexir-butor, sajna, nagyon is széles tért hódított magának vásárainkban.

Más székpoéták az által remélnék föltűnni, hogy minden szögletbe egy ivet ernyeznek bele. Mások az egykötő vonalaktól irtóznak. Így a keskeny deszkákat, melyen az ülőlap nyugszik, alul nem vízszintesen, hanem rézsut metszik el, és pedig különböző irányban. Vagy a lábakat összekötő léceket helyezik ferden, sőt diagonálisban. Vagy a szék különböző pontjai közé görbe ívdarabokat illesztnek, melyek számkótlapokra vagy hordóongákból hasított lécekre emlékeztetnek. A székhát kiképzése messze túlmegy a Chippendale alakításain. Pankoknál egyszerű valóságos kótatán. Másoknál virág, egy pár számmal, levéllel, meg holmi kis ággal. Ezt a türelmet keretébe beosztják, úgy hogy jó lyukakat ad. Minél mesterségesebb, komplikáltabb, annál jobb. És minél vasosabb. Olyan hizott nefelejtéseket és kővér lilomokat látni, hogy aligha

egy kérdést, amely a haza polgárai között 25 évén át egyenlenséget szült és hatart nem ismerő bizalmatlanságra és gyanúsításra adott okot.

A Kisfaludy-Társaság nagygyűlése.

Budapest, február 11.

Ötvenharmadik nagygyűlést tartotta ma délelőtt a Kisfaludy-Társaság az Akadémia disztermében. A nagygyűlés változatos, élvezetes programjának meghallgatására százakra menő közönség gyülekezett, mely változatlan lelkesedéssel fogadta a számos előjövővel megrakottá az egyes előadókat. A tárgysorozatnak legkiemelkedőbb pontja *Berzeviczy Albertnek* székfoglalója volt. Tavaly tett olaszországi útja egy részének benyomásait írta le, s kültői gazdagságu stílusával, káprázatos színezésével valószínűleg lebilincselte a közönség figyelmét.

Az elnöki emelvényen pontban tíz órakor Szász Károly, Beöthy Zsolt és Vargha Gyula foglaltak helyet. Kétoldalt: Szilinszky Mihály államtitkár, Berzeviczy Albert, Gyulay Pál, Tóth Lőrinc, Szalay Imre miniszteri tanácsos, gróf Fesztettis Andor, a Nemzeti Színház igazgatója, Vécsey Tamás egyetemi tanár, Hegedüs István, Bartók Lajos, Lévy József, Herczeg Ferenc, Szűry Dénes, Berczik Árpád, Rákosi Jenő, Rákosi Viktor, Szily Kálmán, Benedek Elek, Keleti Gusztáv, Alexander Bernát, Ágai Adolf, Somló Sándor, Radó Antal, Vértessy Arnold, Kosza Andor, Szabolcska Mihály, Bárony István, Jakab Ödön, Jánossy Gusztáv, Erdőy Béla stb.

(A szecesszió ellen.)

A nagygyűlést Szász Károly nyitotta meg a következők beszéddel:

Tisztelt Társaság!

Nem saját kívánságom, sem elnöki megbízás, hanem egy váratlanul bekövetkezett sáros eset ültett engem az elnöki székbe s kötelezett szólasra. *Gyulai Pál*, a *Kisfaludy-Társaságnak* 1860. óta rendes tagja, majd másodelnöke s 1879. tehát 21 év óta, hét választási cikluson, mindig egyhangulag megválasztott elnöke, a múlt évi szeptemberi ülés után elnökségéről lemondott, bár a Társaság október hava elején tartott rendkívüli ülésére kifejezve sajnálatát váratlan lemondása s ahhoz változatlan ragaszkodása fölött, nagy számú küldöttséggel menve lakására, nyelg érzéssel fejezte ki sajnálatát lemondása fölött. Én 1883. évi közgyűlés után választattam másodelnöké s így tizenhat évig ültem mellette óhajtottam volna vele együtt lélni vissza. Deszervezetünk alapszabályai az elnök füllőlte, vagy akadályoztatása esetén a másodelnököt kötelezik az elnök helyettesítésére, új elnök választása pedig a februári nagygyűlés utáni napokra lévén kitűzve, kötelelességemmel e székhez szegszett, s így az alapszabályokhoz tarta magamat, helyettes-elnöki utolsó kötelességemet ime ma teljesítem, már akkor kijelentvén, hogy sem elnöki, sem másodelnöki tisztre tovább nem számítok s azt semmi esetre el nem fogadhatnám. Elhatározásom ma is fenn tartva, csak a jelen ülés egyszerű megnyitására kéllene szorítkoznom. De nem tehetem, hogy e rám nézve ily váratlan pillanatban, a Kisfaludy Társaság

fájdul meg a hozzá támaszkodó háta. Különbben is nagy gondot fordítanak arra, hogy az alkotás tőthez illő legyen. Az angoloknál (*Voysey*, stb.) még van egyenes székhát, sőt nagyon is egyenes, a legfüggőlegesebb merevség. Az az ottani nevelésnek felel meg, mert az angol gyermek a nevelőnő ugyancsak kikeményíti és kivasálja. Ott minden ember egyenesen ül, még csak meg sem veti a hátát, nem csuszkaál a széken ide-oda, nem hadonáz beszél közben; ezért lehet ott ilyen derékszőgü komforttal boldogulni. Már a kontinens szabadabban mozog, mindenféle támaszkodik, furakodik s a székek mindenféle alkalmatosságát kipróbálja. Azért a kontinentális szék művészek minden áron simulékonyok akarnek lenni. Az a széktámla úgy ki van ráspolyozva, hogy már szinte minden egyes lapockának és csigolyanyútványának meg van rajta a maga helye, amelybe szépen beleillik. Egy Pankok-féle székek ülőlapján a vízmérleg ugyancsak rosszul járna, mert az éppen nem vízszintes, sőt inkább! Pankok legmesszebbre megy abban a törekvésben, hogy minden meglássék a munkás kezényoma. Attól való félelmében, hogy gyári pontosságba és vonalzószerű szabályosságba esik, mindenképpen „sajátkezű“ akar lenni. Azon a butoron nincs egy egyenes vonal vagy sík felület. Még ahol ül az ember, az is csupa „moduláció“; mendekeles részek, horpadások, duzzadások, mint az ócska önérdényél. Az ember azt hinné, hogy használat közben a szék az ember minden mozdulátát beveszi önlenyomatban. Még a tákrok is olyan görvélýes formák, a lábak ide-oda csuklanak, hajlongnak, pneumatic-szerű görbületekben. A kemény fa fonadékos alakzatokat vesz föl, ágas-bogas lesz, akár az angolkerék fogókér-butorai.

Azt meg kell hagyni Bécsnek, hogy oit még tudnak jóraváló széket csinálni. Hoffmann, Olbrich és tán még más valaki is. Experimentum itt

(A lakoma.)

Délután 1 órakor lakomára gyűlt egybe a társaság, mely előtt Hegedűs István, egyetemi tanár rendes tag, mondotta el a Gyulai-serleggel kezében élénk tetszéssel kísért lendületes emlékbeszédét Vajda Péter, a társaság régebben elhunyt tagjáról. Vajda Péter emléktét és a romantikus poézist dícsaító, így fejezte be lendületes beszédét.

— Dícsőség illeti meg e romantikát, mely Kislafudnykól, Vörösmarjyn, Vajdán, Petőfyn át oly hihetetlen mértékben gazdag örökségképp szállt ráánk. Vajda mondá: „Egy nemzet jött a hazába és nem egy nemzet tölti be a hazát.” Vajjon ma egy nemzet tölti be e hazát? Őg még ma sem! Sokat kell még tennünk, hogy ez töltse be annak minden zugát, de még inkább annak kultuszra töltse be minden szivet; mert e nemzetnek egységesnek kell lenni, társadalmi, felekezeti korlátok nélkül. Dolgoznunk kell, hogy ez legyen. Vajda Kislafudy Sándor ünnepeén egy költeményt ír, melyben kijelenti, hogy nemzetre van szükség, mely lelkesül a költők dalán. „S lelkesedése szerint cselekedni fog, ahogy élébe dallák dalnokai s köztük Kislafudy.” Költők, haljátok! Vezérlő igékét öngén ajkátok és a nemzet cselekedjék e szelvényben. A cselekvés kora ma van. Az ő emléke nagyjaink sorában legyen azért áldott.

A lakomán elsőnek Szász Károly másodolnő a királyra mondott felkiszöntőt, amelyet a társaság lelkesen megélt.

Berzeviczy Albert Szász Károly másodolnőkre emeli poharát. „Szeretjük — ugymond — arany tollát, arany szavát és mindezeknél aranyosabb kedélyét. (Élénk éljenzés.) Szeretjük költészetét, melyen nemcsak kedélyének napsgára árad végig, de szeretjük az ő kedélyének megnyilatkozását nemcsak a költőben, hanem az emberben is, aki mindig örül, ha nemes törekvést buzditással vihet előre, ha igazi sikert elismeréssel koronázhat.” Óhajta, hogy Szász Károly a maga egyéniségével, a maga munkásságával még soká fényt, dícsőséget árasztson a Kislafudy-társaságra és a magyar irodalomra. (Élénk éljenzés.)

Szász Károly megemlékezően a társaságnak nála régiebb tagjairól, köztük Tóth Lőrincről, aki immár az egyetlen élő ember azok közül, akik a Kislafudy-társaságot alapították, Jókai Mórról és Gyulai Pálról, mint a régieknek szószólója lelkes szavakban élteti a társaságnak legutóbb megválasztott két új tagját, Riedl Frigyest és Benedek Elekét. (Élénk éljenzés.)

Erre az ujonnan megválasztottak nevében Benedek Elek mondott lendületes toaszban köszönetet a magvetőkről vett szép hasonlattal élve, felkiszöntvén a társaság régi tagjait.

Lévay József hangulatos felkiszöntőjében idézi egy versét, amely szerint

Gyulai, Szász, Lévay
Mind a három néhai;
Még ugyan meg nem holtak,
De azért már csak voltak.
Ezt hirdeti manapság
Az eleven fiatalság.

Nem tudja, volt-e ok erre a versre, de megírta.

Rákosi Viktor: Nem volt! (Derültség.)

Lévay József az előadókra és ezek élén Berzeviczy Albert rendes tagra emeli poharát. Hegedűs István az alapító tagokat élteti.

Rákosi Jenő rossz néven veszi Benedektől, hogy a társaság öregjeit élteti, itt senki sem érzi magát öregnek: ő a társaságnak egyik díszere, fiatalságban tündöklő tagjára emeli poharát, aki 50 év óta nem szünet meg fiatalnak lenni: Gyulai Pálra. (Élénk tetszés és éljenzés.) Milyen élvezet volt a mai közgyűlésen tapasztalni, hogy a mindig oly szigorúan kötelességtudó elnök milyen nyughatatlan, eleven jókedvvel élvezte elnöktelenségének első napját. (Élénk derültség és tetszés.) Ez a fiatalság, ez az életkedv emlékezteti szólót arra, hogy az az ember, aki — ugymond — „nem annyira dimidium animae meae, hanem flagellum animae meae volt”, „castigat, non amat”, isteni ihletével mindig ostarozta azokat, akiket szeretett; szólót sokat ostarozta; ő tehát méltónak tartja magát arra, hogy ünnepelje Gyulai Pálnak törhetetlen lelkét, kötelességtudását, kimeríthetetlen életkedvét, végtelen szeretetreméltségét, mindazokat a tulajdonságokat, amelyek egy emberből egész embert, egy karakterből egész karaktert csinálnak, a kihez nem fér semmi, aki változhatatlan szeretetben, gyűlöletben és becületben egyaránt. — Isten éltesse Gyulai Pált! (Élénk tetszés és éljenzés.)

Gyulai Pál meg akarja érdemelni a dícsőséget, amelyben az imént részesült és mindjárt azon kezdi, hogy korholja Rákosi túlzott orthológiáját, amelylyel dejeuner-ből „Dezsőné“-t csinál, mintha báró Bánffy Dezsőnérol volna szó. (Zajos derültség.) Ime, hiszen mostani tószójában is használta ezt a szót: „körülmény”, az orthologia szempontjából — az a szó nagyon

rossz; ha ezt használjuk, akkor bátran használhatják az „estély“-t is, amely helyett mindig „esté“-t irnak. Tósztokat szóló nem igen szokott mondani, hallgatni sem igen szerel, mert azt tapasztalja, hogy, ha van műfaj, amelynek az a kelleke, hogy ne legyen őszinte, az a tósz, (Nagy derültség.) amelyben kell, hogy az illető olyat mondjon, amit maga sem hisz. (Zajos derültség.) Mind a mellett azt megengedi, hogy a tósztok végén felhangzó jó kívánság, hogy a felkiszöntött sokáig éljon, az őszinte, mert keresztény érzelmeiből ered.

Dr. Aqai Adolf: Ezt vallják a nem keresztények is. (Élénk derültség.)

Gyulai Pál: „Kivánja tehát, hogy régi jó barátját és egyuttal régi jó ellenségét, Rákosi Jenőt és vele együtt a Kislafudy Társaság minden tagját az Isten sokáig éltesse, és őrizze meg az Isten attól, hogy ne jussan oda — amire némi hajlama van, — hogy idővel Petőfi Társaságá váljék. (Hosszantartó zajos derültség, tetszés és taps.)

A társaság ezután Sipulását akarta hallani, aki azonban csak akkor engedett a közhajjának, midőn Szász Károly megdicsérve legujabb regényét, Rákosi Viktor néven kérte fel szólásra.

A legilletékesebb tényezők — ugymond — a regényírás terén kifejtett működését elismeréssel kísérik; konstatalják, hogy kezd akadémiái formákat ölteni; ez szólót némi aggodalommal tölti el, (Zajos derültség.) de ez mindenestire jogot ad neki arra, hogy komoly felkiszöntőt mondjon. Elmondja tehát, hogy a Bulyovszky-díjat szóló és Endrődy Sándor mint bíráló Somló Sándor munkájának ítéltek oda, természetesen a nélkül, hogy tudták volna, hogy ki-csoda; mondhatja, hogy a munka jó volt, legalább meg van győződve, hogy a Kislafudy-társaság 60 éves fennállása alatt ennél rosszabb pályaműveket is megjutalmazott. (Élénk derültség.) Szóló tehát a legnagyobb komolysággal felkiszönti azt az urat, akinek jóvöltából a bírálók az imént pezsgőt ittak: Somló Sándort. (Élénk derültség.) Egy hang: „Előre volt-e ígére a pezsgő? Nem, az csak olyan utólagos, megengedett fuvarköltés. (Derültség.) Poharát emeli mindazokr, akik még a jövőben pályázni akarnak. (Élénk felkiáltások: „Éljen Prém József!”): hogy utánozzák e nemes példát! (Élénk derültség.)

Szabolcska István: Széchenyi, mikor azt mondta, „Magyarország nem volt, hanem lesz”, ezzel nem akarta sérteni a régi Magyarországot; szóló is teljes elismeréssel adózik a régi Kislafudy-társaságnak, amidőn a küszöbön álló tisztújítás alkalmából az új Kislafudy-társaságot élteti és ezzel végzi szavait: „Éljen Beöthy Zsolt! (Élénk tetszés és éljenzés.) Beöthy Zsolt Lévay Józsefet, Berczik Árpád Jánossy Gusztávot, majd Rákosi Viktort, mint a „Napoleon öcsém” társaszerzőjét kiszönti fel. Végül Szász Károly a társaság leendő tagjaira emelte poharát.

A társaság a legjobb hangulatban még sokáig maradt együtt.

HIREK.

Budapest, február 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzüsszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentúl ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

— A trónörökös szabadságon. A Berliner Börsen-Courier írja: Mint Berlinben hire jár, az „osztrák császár” egy fél évre, vagy egész évre szabadságot akar adni Ferenc Ferdinánd főhercegnek, hogy ez idő alatt hosszabb utazást tegyen. Az a hír, hogy a főherceg már egybekelt Chotek grófnővel, nem felel meg a valósnak.

— Nyugalomba vonult tábornokok. A király a közös hadsereg közlönyének jelentése szerint elrendelte báró Wimpffen Ferenc tábornagynak, saját kérelmére, a nyugállományba helyezését. Kivüle nyugalomba vonult lovag Schilhauwsky József altábornagy, aki ez alkalomból az ad honores tábornagyi jelleget kapta és Hallada Alajos vezérőrnagy, a 38. gyalogdandár parancsnoka, akinek ő fal-

sége az ad honores altábornagyi jelleget és a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Magyar nemesség. A király a személye köztéri miniszter előterjesztése folytán Blasicz Alajos szieszeki nagykereskedőnek, valamint főrvényes utódmának, a kereskedelem fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

— Henrik porosz herceg Bécsben. Bécsből táviratozták: Henrik porosz herceg ma délután 5 óra 50 percek érkezett ide. A pályaudvaron a diszszázadon kívül Ferenc Ferdinánd, Ottó, Frigyes és Rainer főhercegek porosz ezredeik egyenruhájában, Lipót Ferdinánd és Lajos Viktor főhercegek osztrák-magyar gyalogezredeik egyenruhájában, Ferdinánd Károly főherceg a diszszázadot állító tiroli vadászrezred egyenruhájában várták a herceget. Azonkivül ott voltak: gróf Eulenburg német nagykövet a nagykövetség személyzetével, továbbá a főbb katonai és az állami méltóságok. A király, aki a vonat megérkezése előtt érkezett a pályaudvarra, porosz testőrgnátós-ezredének egyenruhájában jelent meg és szívelyesen üdvözölte a főhercegeket, azután meghallgatta a diszszázad jelentését és megszólította a megjelent méltóságokat, köztük Eulenburg grófot, akitvel hosszasan beszélgetett. Henrik herceg luxusvona-ta a német nemzeti himnus hangjai közt robogott be a pályaudvarra. A király elébe ment a hercegné, kezét fogott vele és kétszer megcsókolta. A hercegen osztrák-magyar altengernagyi disz-egyenruha volt a Szent-István-rend nagykeresztjével. A király a herceggel ellépetett a disz-század előtt, azután bemutatta a vendégnek a főhercegeket és diszszok-gálatra kirendelt tiszteteket. A herceg kézzsorkitással üdvözölte a főhercegeket, azután bemutat-tatta magának a méltóságokat, majd a király jobbján kiment a perronról. A pályaudvar előcsarnokában összegyűlt neptömeg lelkes hoch-kiáltással üdvözölte a királyt és vendéget. A Burgba menet is lelkesen éltették őket. A Burgban Lichtenstein herceg főudvarmester és Hunyady főszertartásmester üdvözölte a herceget, aki a Radetzky-lakosztályban lakik.

— Asbóth János az Akadémiában. Asbóth János országgyűlési képviselő holnap délután 6 óraker az Akadémia társadalomtudományi osztályában felolvasást tart ily cím alatt: A föld mint társadalom-politikai és nemzeti kérdés.

— A pápa címei. Rómából írják: A katolikus egyház 1900-ra megjelent évkönyve, Gerarchia Cattolica új szövegezésben mutatja be a pápa címeit. A szent atya teljes címe ez:

— XIII. Leó, Róma püspöke, Jézus Krisztus helytartója, az apostoli fejedelem utódja, az egyház legfőbb főpapja, a nyugat patriarkája, Olaszország primása, a római tartomány érseke és metropolitája, a római szentegyház világi birtokainak uralkodója.

E címek mellett álljon itt az a felhívás, amely az Osservatore Romanóban jelent meg a pápa tanulmányozása végett. A vatikáni lap így szólja meg felhívását:

— Aki a papát tanulmányozza, a pápaságot tanulmányozza, aki a pápaságot tanulmányozza, az egyházat tanulmányozza, aki az egyházat tanulmányozza, Jézus Krisztust tanulmányozza, aki Jézus Krisztust tanulmányozza, az istent tanulmányozza. E logikus láncolat első és utolsó szemét egymás mellé fűzve, ez a következtetés: „Aki a papát tanulmányozza, istent tanulmányozza.”

— Megtámadott kritikus. Koppenhágá-ból táviratozták, hogy Brandes Györgyöt, a híres esztétikust, a Folliken szerkesztőjét az utcán megtámadta egy művész és megbotozta, amiért kiméltetlen bírálatot írt róla. Brandes a bíróság előtt keresi az elégtételt az érzékeny művész inzul-tusával szemben.

— Szeged és a püspöki székhely. Három nagyszabásu dolog — írják Szegedről — foglalkoztatja az ottani irányadó köröket. Az egyik, hogy Szegeden létesítették a harmadik egyetem; a másik dolog: Szeged megye kikerekítése a nélkül, hogy Csongrádvar-megye elvesztené jelenlegi székhelyét, Szentest, a harmadik, hogy a csanádmezei püspök székhelye Szegedre helyeztessék át. Hir szerint, a mostani püspök, Desseneyfy Sándor maga is Szegedet óhajta székvárosának és az egy millió forint költséggel épülő szegedi fogadalmi templom kapcsolatban van ez óhajításának megvalósításával.

— A háztartási iskola vizsga-ebédje. A magyar háztartási iskola-egyesület főzőtanfolyamának vizsga-ebédje vasárnap délelben volt az intézetnek Rottenbiller-utcai helyiségében. Az ebédre igen díszes, élkelő társaság volt hivatalos. Az asztalfőn az egyesület elnöke Daniél Ernőné bárónő ült a hölgyválasztmány néhány tagja körében. A pompás ebéd során, melynek minden fogása magyaros és izletes volt, Martonffy Márton miniszteri osztálytanácsos, főigazgató, majd dr. Kathonna Béla koronaügyész helyettes ünnepele szép beszédben Daniél bárónét, a magyar uriaszonyok példányképét. Közülük még többen mondtak tósztot, éltetve a tanfolyam vezetőit és a széző kuktakissaszonnyokat.

A megőrt sakkmeister. A nemes sakkjátéknak hódoló körökben részvételteljes feltűnést kelt, hogy a jelenkor sakkjátékosa között a leghíresebb, *Steinitz* megtévelyodott. Az egykor megcsudált mester, mint táviratunk már jelentette, a new-yorki Bellevue-térből van, ahol elmeháborodották nyilvánították. Steinitzt már három esztendővel ezeltől a legképtelenebb rögeszmék bántották s maga is felismerve baját egy moszkvai gyógyintézetbe vonult vissza, a honnan, az orvosok véleménye szerint, gyógyultan távozott. Amikor aztán 1898-ban megjelent a bécsi jubiláris sakkversenyen, újra a régi szenvedélyvel és megcsodált élelésével játszott és Tarrasch, Pillsbury és Janovszky után ő vitte el a negyedik díjat. Az 1873-iki bécsi verseny óta nem tudott velősikerrel mérkőzni senki és csak husz évvel később, 1892-ben ragadta el előle Lasker Emanuel, a fiatal berlini mester a pálmát. Ez a vereség nagyon leverte a vénülő mestert, aki attól kezdve megcsappant kitartással és kedvvel játszott és makacsul különböző fogásokra adta magát, amelyek vetélytársainak nem tudtak imponálni. Feltűnő, hogy a híres sakkjátékosok közül igen sokat ugyanaz a sors ért, ami most a szegény Steinitzot elszakította dicsőségének színteréről. Az őrlütek házában fejezte be életét *Morphy* Pál, a minden idők legnagyobb sakkjátékosa, G. R. *Neumann*, aki Andersen mellett a hatvanas évek ünnepeit mestere volt és ujabbban *Schiffors*t, az orosz mestert és *Czank* Adolfot, a bécsi sakkvilág elismert kitűnőse vette családjá az őrlütek házába. *Englisch* sem tudta elviselni a berlini verseny izgalmait, megbetegedett a porosz fővárosban és visszatérve Bécsebe, ott csakhamar meghalt. *Labourdonnair*et, a híres párisi sakkmezt, szintén egy verseny izgalmai ölték meg. A verseny után hirtelen rosszul lett és néhány percre rá szívszélhűdés oltotta ki életét. Önkéntelenül feltökölődik a kérdés, veszedelmes-e az a játék, amely a legfinomabb szellemeket magához vonzza, vagy talán nagyobb a hajlandóságuk a tébolyhoz azoknak, akik e játéknak szentelik java idejüket. A kérdésre talán a leghelyesebb válasz az, hogy a sakkjáték vizsgálja ösztönzi a játékosokat arra, hogy betegesen szenvedélyvel küzdjön a sakkjáték babériáért.

Gyermekmultság az Otthonban. Aki ma délután bejuthatott az Otthon írók és hírlapírók körének dohány-utcai palotájába, ritka élvezetben részesült. A palota nagy szecessziós disztermben olyan mulatság zajlott le, melyhez jó kedvre, felsietelenségre, bájoságra különböz nem igen látunk. Két-háromszáz baba, szöke, barna, egészen icipicike, nagyobbacska és olyan is, ki már ma-holnap igazi nagy bába készülhet, lepte el szorongásig a nagy termet; ragyogott az arcuk az első bál izalmától, akárcsak az édes mamáké, kik természetesen elkísérték apróságaikat erre a nevezetes utjokra. A kisasszonyok, leendő bálkirálynők, rózsaszínben vagy hófehériben, szalagosan, virágosan foglalták el a helyüket s bizony a kis gavalérok is becsülettel tették a szépet a hölgyeknek. A terem felső részén helyezkedtek el a gyermekbál lady patronesszei: *Gelléri Margit* és *Jolán* kisasszonyok, *Gelléri Mór* bájos leányai. Az ő belépesükre megkezdték a hangversenyt, melyet *Novák Károly* nagykésültésű zongorajátékos nyitott meg *Chopin* Polonaiseének kitűnő előadásával. A műsorban első volt *Raskó Géza*, a Népszínház jeles baritonistájának ének száma, majd Gyöngyi Izsó, a Vigaszínház öleles művésze, tréfas gyermek-kuplékat énekelt, babaverseket szavalt, kómis adomákat adott elő s végül egy kuplé-sorozatban dícsérte az édességet s szidta a tanultást meg az iskolát; csak természetes, hogy olyan tapshihar kísérte bohóságait, hogy rengett bele a fal is. Azután *Benedek Elek* egy bájos apróságát adta elő, *Benedek Mariska*, az írő leánya és *Gyöngyi Jolánka*, a művész leánya, akiket *Balassa*, a Vigaszínház művésze tanított be. Ugy játszottak, beszéltek mind a ketten, mint két tökéletes művész. Volt is érte taps bőven és tisztelet-becsület a kezecekknek, elég taps is. Aztán *Blaha Sárika* kedveskedett a kiosnyeknek, néhány törül mészelt magyar dallal és az „Is-is-is” nótát angol kiadásával. Végül a Wilkins zenebohóc négyes mulattatta a bájos apróságokat. Eljonezve vonult ki a gyermekhad az uszonna-termekbe és buzgón fogyasztotta ott a kávé, csokoládét és édes süteményeket, miközben a nagyteremből kihangzott amai alkalomra szervezett haittagy gyermekcigánybanda muzsikája. Soha „keserveosebben” nem huzta a cigány, de a pöttyönyi jöszölgök kacagó kedvvel vonultak a nagyterembe és táncoltak izzadásig. Az elv kedvéért tombola is volt azzal a különbséggel, hogy itt mindenki mekkát kapott az ajándékba.

Ismeretterjesztő előadás. A Nemzeti Múzeumban vasárnap délelőtt 11 órakor volt a hatodik ismeretterjesztő előadás nagyszámú hallgatóság előtt. Dr. *Herwald* Géza tartott szabad előadást ezzel a címmel: „A zöltek alkalmazkodása környezetükhöz. A mintegy

ötnegyedórásig tartott érdekes és szép előadást a közönség tapsal jutalmazta. A Nemzeti Múzeumban február 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a legközelebbi előadás. *Méhely Lajos* tartja a repülő állatokról.

A záróra megrövidítése. A *Pol. Ért.* írja: A fővárosi törvényhatósága körében legközelebb mozgalom indul meg arról a célból, hogy a főváros erkölcsi életére nagyobb súly helyeztessék. Így a többi közt első sorban Budapest éjjeli életének szabályozása kerül napirendre, mert a világ összes metropolisai közt a mi fővárosunk éjszakai életét korlátozza a legkevesebb megzorító intézkedés. Ezt az akciót az a gondolat vezérli és ennek a parlamentben is lesznek, értesülésünk szerint, nyomatékos szószóval, hogy a főváros lakosságának kevesebb alkalmá legyen a mértéken túli mulatozásra, hanem mód nyujtassék arra, hogy a lakosság többet dolgozzék és ebben egyuttal figyelmeztést lüssön az iránt, hogy fokozottabb munkásságra vagyunk ráutalva. Értesülésünk szerint erre vonatkozólag *Polányi Géza* legközelebb indítványt is fog a fővárosi közgyűlés elé terjesztani s amennyiben ez az ut nem vezetne kellő eredményre, az országgyűlés előtt fog napirendre kerülni az erkölcsi telenség és mértéken feüli mulatozás ellen irányuló mozgalom, melynek élén, mint a mozgalom eszméjének megpendítője, *Ugron Gábor* fog küzdeni.

Házasság. *Ehrlich* Arnold gyógyszerész Győröböl eljegyezte *Neuhauser* Karolin kisasszonyt, *Neszélyi* Arturnak, oly korán elhunyt hírlapírótársunk bájos nővérét Komáromban.

Egy internátus ünnepélye. A Fényes-féle internátus növendékei igazgatójuk nevenapja alkalmából kedélyes ünnepélyt rendeztek. Az ünnepség változatos műsora sok gyönyörűséggel töltötte el a meghívott díszes közönséget. Az ünnepélyt társas vacsora fejezte be.

Megelevenedett Jézus-kép. Egy Nimesben megjelenő folyóirat, a *Tiers-Ordre-Francaiscain* a következő csudálatos esetet beszéli el: Róma Szent-Mária templomában egy nagy Jézus-kép van felszegezve a falra. Pár hét előtt több száz tagból álló közönség előtt, amelyben papok, szerzetesek, tanárok voltak, Jézus képe elkezdett mozogni, szemét az ég felé forgatta, majd a földre segezte és a feje körül nagyobb aureola jelent meg. E csoda pár nappal később megújult számos tanu előtt. A mióta e csoda megtörtént, a templomot szinte ostromolja a nép. Mindenki akarja látni a megelevenedett Krisztus-képet. Mivel azonban attól félnek, hogy a templomba tóduló népség között zavarok keletkeznek, a képet levették a falról és máshova helyezték át.

Aranylakodalom. Idősb *Iványi Mihály*, a budai társasadalom egyik igen érdemes tagja, aki a székes főváros I. kerületében egy felszázadot át üzenetlenül szentelte életét a kereskedelemnek, iskolának és a közügyeknek s csak néhány éve vonult nyugalmába, ma ünnepelte meg csendes családi körben, számos unokától környezve, ötvenéves fordulóját annak a napnak, hogy oltárhoz vezette feleségét sz. *Haselbach* Rozáliát. Az aranylakodalmak szülői *Iványi Gyulának*, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár terevárosi osztálya főnökének s az ország első amatőr-kardvivójának.

Hirtelen halál. *Kapperer* Adolf budapesti építész tegnapi Akadémia-utca 13. szám alatti levő házában hirtelen rosszul lett és meghalt. Valószínűleg szívvelhűdés érte. A halálát megállapítása végett a törvényeséki orvostani intézetbe vitték.

Egy hűségese család. *Selmecbányán* Árvay Teréz 1850-ben lépett mint fiatal bányászleány a Sommer család szolgálatába s azóta állandóan a család szolgái. A kereskedő családot évek előtt nagy baj érte, az özvegy elvesztette mindenét s azóta a hű család bér nélkül, csupán hálából szolgálja, ápolja öreg urójét, kit elbagyni képtelen s nem is akar. A város tanácsa akképp intézkedett, hogy a hű család havi segélyben részesüljön s e mellett magasabb helyen is kitüntetésre ajánlja.

Halál munkaközben. *Schrei* Jakob 45 éves gráci születésű máhász ma reggel a dunaparti teherpályaudvaron munkaközben rosszul lett s mire a mentők kiérkeztek hozzá, meghalt. Holttestét bevitték a törvényeséki orvostani intézetbe.

(x) **Vizsgálj meg mindent és írd meg a legjobbat.** Ezt a közmondást mindenki ismeri, de mily ritkán követik! Külömben lehetetlen volna, hogy létezzenek meg családok, amelyek előtt a bakkavénak *Kathreiner* Kneipp-malata kavével való keverésének előnyei ismeretlenek legyenek. A tapasztalat s számtalan évon át tett kísérletek igazolják, hogy izre és egészségés hatásra nézve a legkitünőbb házi csakis ezen az uton állítható elő. Egyetlen egy kivételesen se késson, aki ezt az egyuttal olcsó és a családok százezeirenel elismert kávékeveréket meg nem próbálta volna, azzal kísérletet tenni, még pedig háztartási pénztárának előnyére és övei jólétének javára.

SZÍNHÁZ, ZENE.

•• Napoleon ösém. *Guti* Soma és *Rákosi* Viktor nagy sikerű bohózata, a *Napoleon ösém* ma került színe huszadszor a Vigaszínházban. A kacagató helyzeteknek és a sok jó ötletnek ma is rendkívül hálás közönsége volt s nyílt színen is többször hangzott el a taps. Florát, a sugó feleségét ma *P. Lenkei* Hedvig vette át *Delli Emmától*, aki eddig játszotta ezt a szerepet. A színház csaknem egészen megtelt s a mai estből ítélve, a bohózat még sokáig műsoron marad.

•• A Nemzeti Színház új tagja. *Fáy* Szerénát, a kolozsvári színtársulat tagját, amint már megírtuk, gróf *Keglevich* István intendáns a Nemzeti Színházhoz szerződtette. A szerződés három évre szól és a művész első fellépője *Grillparzer*: *Hero és Leander* című drámájában lesz.

•• Szentgyörgyi a Népszínházban. *Szentgyörgyi* Istvánnak, a kolozsvári Nemzeti Színház művészenek népszínházi vendég szereplését mindenfelől élénk érdeklődéssel várják. A kitűnő jellemzésész, kit annak idején a kolozsvári Nemzeti Színház együttes bécsi vendég szereplése alkalmával valóságos ünnepelelt, nálunk is épp abban a két szerepben fog bemutatkozni, melyekben az osztrák metropolis közönsége előtt olyan fényes sikert aratott. Vendég szereplése híre fővárosi kollégái elhatározták, hogy minden színházról testületileg fogják üdvözölni és tiszteletére bankettet rendeznek. *Szentgyörgyi* kedden a *Cigányban*, szerdán a *Csikóban* játszza a címszerepet.

•• Izzólámpás ballet. A párisi opera legközelebbi ballet-premierje *Victorin Jancièresnek* *Lanceló*ja lesz. *Jancières* balletjének egyik táncában minden ballerina homlokán egy kis villamos izzólámpát visel. Kezükben is lesz majd egy-egy lámpa, amely mozduataik szerint meggyulad vagy kialszik. Az igazgató nagy sikert vár ettől az izzólámpás ballettól és egyéb gépezeteket nem alkalmazó ballerínáin...

•• Szalmaözvegyek polkája cím alatt kedves ritmusu, szépen patgogó polkát küldtek be hozzánk. Szerzője doroszli *Dent* Árpádné. A zenemű, amely *Hegyi* Jenőnek van ajánlva, Fiumében jelent meg. **•• Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma — hétfő — esti hangversenye, amely mint rendezés fél 9 órakor veszi kezdetét, egyike lesz a legkedvesebbeknek, melyek a hangversenyeket jellemzik. A közreműködők névsora a következő: *K. Gerő* Lina, a Nemzeti Színház tagja, *Márkus* Aranka, *Wertheimer* Gizella és *Sey* Dezsóné cimbalomművész nőrnök, dr. *László* Béla, *Mihályi* Ferenc és *Ney* Bernát urak, a m. kir. operaház tagja. — A hangverseny végétével érdekes híreket olvastat fel a szerkesztőség, majd katonai és cigányzene lesz hallható a zonglókön.

MŰVÉSZET.

□ **Egy osztrák festő ünneplése.** *Eisenmenger* tanár, a jeles bécsi történelmi festő, ma ünnepelte hetvenedik születés napját. Ez alkalmából temérdek gratulációt kapott, többek között *Hartel* közköltésügy: minisztertől, aki levelében kiemelte azt a sok érdemet, amelyet *Eisenmenger* a művészet és a művészképzés terén szerzett.

□ **Grafikai és Székely-kiállítás.** A főváros legközelebbi művészeti látványosságja a grafikai kiállítás lesz, melyre a Nemzeti Szalon már széküldölte a meghívókat. A tárlat magában foglalja a grafikai művészt majdnem minden ágát. Ugy bemutatásra kerülnek: eredeti ónrakok, szénrakok, pasztell, tus, szepia és sanguis rajzok, litografiai rajzok és színes litografiai, réz-, acél- és alumínium-karcok, olajvázlatok, kompozíciók, mozgás-tanulmányok, festmény-ötletek és természet után felvett hangulat- és színtanulmányok, aquarellek, guácheok, miniatűrök, könyv-illusztrációk, dekoratív ötletek. A művek bekioldási határideje e hó 20-ára van megállapítva, a rendezéssel tehát még ebben a hónapban el fog készülni a Nemzeti Szalon vezetősege úgy, hogy a kiállítás valószínűleg már a jövő hónap első napjaiban megnyitható lesz. — Ugyancsak folynak az előkészületek *Székely* Bertalan műveinek kiállítására is.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Bulyovszky-díj.** A Kisfaludy-társaság mai ülésén, mint más helyen megírtuk, a Bulyovszky-pályázat első díját *Fomló* Sándornak ítélték oda. Az erről szóló jelentés ezenkívül még két művet dicsérettel tüntetett ki és pedig *Martos* Ferenc *Rózsák a hóban* és *Szentesi* Gyula *A verebek* című szép költeményét.

○ **Nyomozási eljárás bűnügyekben** cím alatt hasznos kézikönyvet adott ki *Redey* Miklós kerületi kapitány, aki ezzel mellőzhetővé tette a perrendtartás nagyterjedelmű könyvét a gyakorlati használatban. Van hozzá példátár is kidőgözött példákkal. Az igen hasznos könyv 2 koronáért kapható a szerzőnél (főkaptányság).

FARSANG.

(*Mulatság.* Pompásan sikerült mültságot rendezett tegnap a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete. Az estélyt *Kabos Ede* szellemes ötletekben gazdag felolvasása vezette be. A bohém-életre tartott csevegése állandóan derült hangulatban tartotta a díszes publikumot, amely zajos tapsokkal honorálta a felolvasást. *Kiss Mihály*, a Népszínház jeles tagja következett ezután a sorban. Erőcs hangjában és dalaiban nem győzött eleget gyönyörködni a természet szorongásig megtöltő közönség, amely nem is fakarkodott a tapsban. *Kovács Mihály*, a Népszínház kitűnő kómikusa kacagató mókáival folytonos tapsok közt mulattatta a publikumot. A hangverseny után kedélyes vacsora a aztán reggelig tartó tánc volt.)

(*A Rendőrtisztviselők Nyugdíjpótló- és Segítőegyesületének* holnap, hétfőn esti fél 8 órakor lesz a hangversenye a Vigadó nagytermében. A hangverseny iránt igen nagy az érdeklődés, amit az is bizonyít, hogy ma a jegyeket oly mértékben kapkodták szét, hogy a holnapi napra alig maradt.)

(*Az athléta evezősök táncestéje* nem 22-ikén, hanem *huszadikán lesz a budai Vigadóban.*)

EGYESÜLETEK.

(*A budapesti kir. közjegyzői kamara*) ma vasárnap, tartotta rendes közgyűlését igen élénk részvételt mellette. *Rupp Zsigmond* királyi közjegyző elnöki megnyitójában első sorban utalt arra, hogy a közjegyzői intézmény fennállásának 25-ik éve ez évben telik le és előterjeszti a kamarának abbéli javaslatát: hogy a közgyűlés, mivel intézkedési joga az egész magyar közjegyzői karra is nem terjed, maga részéről érje be az örvendetes mozzanatot egyszerű konstatálásával, mégis abban a biztos feltevésben, hogy a magyarországi királyi közjegyzők testülete még idejében módot fog találni arra, hogy e szép jubileum külsőleg is kifejezésre jusson. A közgyűlés az elnök javaslatát elfogadta. Előterjesztette azután az elnök a szokásos jelentését, a törvényhozás és igazságügyi kormányzat mult évi intézkedéseit, amelyek a közjegyzői intézményt is érintették. A közgyűlés a jelentés nyomán sajnálatának adott kifejezést *Valkovits Károly* selmeci kir. közjegyző halála — és *Tokaji Nagy Lajos* és *Jezsenszky Danó* budapesti kir. közjegyzők lemondása felett és tudomásul veszi, hogy Rácköven új közjegyzői állás szerveztetett, és hogy a X. kerületbe dr. *Kiss Józsefet* nevezték ki közjegyzőnek. A pénzérti számadások és jövő évi előirányzat jóváhagyása után megejtették a választásokat. Elnök lett: *Rupp Zsigmond*. Rendes választmányi tagok: dr. *Weinmann Fülöp*, *Görgy István*, *Zimányi Alajos*, *Gánóczy Flóris*. Pótlagok pedig: *Kiss Aladar*, *Jakab Géza*.

A közjegyzői kamara közgyűléssel kapcsolatban megtartották az *Országos közjegyzői egyesület* közgyűlését is *Zimányi Alajos* elnöklete alatt.

Zimányi elnök üdvözlő beszéde után felolvasták az egyesület működéséről szóló évi jelentést, melyben ki van fejtve, hogy az egyesület vezetősége már Erdély Sándor volt igazságügyminiszter előtt küldöttjeszileg előterjesztéseket tett a szükséges reformok megvalósítása érdekében s a miniszter biztató választ adott. Dr. *Ploss Sándor* miniszternek még nem volt alkalma az ügygyel foglalkozni, de elvárható a miniszter belátásától, hogy e fontos intézmény érdekében, melynek helyzete fölültébb válságos, életbe fogja lépíteni a kellő reformokat. A kir. közjegyzők helyzetét nem lehet miniszteri rendelet útján, hanem csak megfelelő, végleges törvény által rendezni. Különösen szükséges és sürögős a hatáskör szabályozása. A jelentés ezután sajnálatlaltal említi föl, hogy az ország 280 közjegyzője közül csak 153 tagja az egyesületnek. Ezután 4 pontba összefoglalva felsorolja a királyi közjegyzők helyzetének javítása céljából szükséges reformokat. Felolvasták ezután a zárszámadást, mely szerint az egyesületnek jelenleg 153 tagja van, vagyona pedig 22.518 forint. A zárszámadást egyhangulag tudomásul vették és a felmentvényt megadták.

Elhatározták végül egy nyugdíj-intézet létesítését és *Schilling Rezső* indítványára az előkészítés munkája létesítését egy öttagú vegrehajtó bizottságra bízta. Megejtették végül a választásokat. Elnök ismét *Zimányi Alajos* lett, ki rövid beszédben megköszönte megválasztását.

(*A Magyar Kereskedelmi Csarnok*) ma tartotta a tagok élénk érdeklődése mellett az évi rendes közgyűlését. Mintán *Haraszi Jellinek Henrik* elnök néhány meleg szót szentelt *Fürst Jakab* emlékének, aki a Csarnok egyik megalapítója és mindvégig alelnöke volt, felkérte *Schreyer Jakabot* az emlékbeszéd elmondására. *Schreyer* az emlékbeszédben kegyeletes szívvel esetelte *Fürst Jakabnak* a közügyek terén három évtizeden át kifejtett derék működését.

Az elhunyt — ugymond — mindenben és mindenütt egész férfiu volt, kötelességdudása ritkított párját, ha és a mire vállalkozott, azt egészen és becsülettel véghez is vitte. Szeretettel és jóakarattal csügött kartársain, az lévén mindig nemes ambíciója, hogy a kereskedelmi kar ne csak anyagilag, hanem társadalmilag is emelkedjék. A Magyar kereskedelmi csarnok ügyeit különösen szíven hordotta, folyton azért és azzal élt. Ha küzdeni kellett, mindig a legelső sorában volt. A munkából mindig

ő vette ki magának a legnagyobb részt. Csak természetes, hogy mindezek következményeként a Magyar kereskedelmi csarnok is viszont hálával és szeretettel viseltelt iránta.

Az emlékbeszéd után az elnök a közgyűlést rövid időre felfüggesztette, amelynek újabb megnyitása után a napirend tárgyalása előtt *Jellinek Henrik* visszapillantást vetett az egyesületnek a lefolyt évben kifejtett tevékenységére. Különösen kiemelte, hogy a lefolyt évben az is kiváló tevékenységre buzdította az egyesületet, hogy a kereskedelmi miniszter nagy terveinek megvalósításánál az egyesület közreműködését is igénybe vette. A kereskedelmi világ a miniszter eddigi ténykedése által is teljesen igazoltnak látja azt a bizalmat, amellyel a közvélemény kineveztetését fogadta. Ezek után a közgyűlés a választmány jelentését egyhangulag tudomásul vette. Tekintettel arra, hogy a kereskedelmi csarnoknak saját palotájába való átköltözködése a szervezésnek módosítását vonja maga után, a közgyűlés a választmány által bemutatott tervet alapján megállapította a csarnok módosított alapszabályait. A választásokra áttérve a közgyűlés kimondotta, hogy az elhunyt alelnök néhai *Fürst Jakab* iránti kegyeletből a második alelnöki állást ezáltal be nem tölti. A többi állásokra a következők választották meg: Elnök: *Haraszi Jellinek Henrik*. Alelnök: *Kunz Ferenc*. Választmányi tagok: *Deutsch Sámuel*, *budai Goldberger Gyula*, *Bettelheim Miksa*, *maróthi Fürst László*, *Hecht Adolf*, *Heller Ármin*, *Hertzka Gusztáv*, *Hartmann Mór*, *Hüttl Tivadar*, *Heinrich Ferenc*, *Kanitz Ignác*, *Leichtner Benő*, *Messinger Ármin*, dr. *Mezei Mór*, *Müller Vilmos*, *ruszti Ruszt József*, *bátaszéki Romeiser Béla*, *Schwarz Ármin*, *Seifensieder József*, *Silberberg Károly*, *szurdai Weisz Leó*, *Weisz Berthold*.

SPORT.

Víz polo-verseny. A Rudas-fürdő téli uszodájában nagyszámu előkelő közönség jelenlétében tartotta meg első nyilvános vízi polo-mérkőzését a *Magyar Uszód-Egyesület* és a *Magyar Athletikai Klub*. Ez a verseny, az annyira kedvelt football-versenek vízi pendantja, nálunk alkalmas uszodák hiánya miatt alig üzhető és a M. U. E. mindent megtett, hogy anyagi áldozatok árán is megkedveltesse ezt a külföldön széltében kultivált sportot. A sportemberek nagy várakozással néztek ezen bemutatás elé és általában volt az a vélemény, hogy a M. A. C. lesz a győző, minthogy egy elsőrendű csapatot állított ki, de várakozás ellenére a M. U. E. vitte el a pálmát. A csapatok felállítása a következő volt:

M. U. E. *Gräfl Ödön* (kapitány), *Kis Géza* (bajnok), *Ónody József*, *Sugár Elemér* (bajnok), *Halmay Zoltán* (bajnok), *Bráty Hugó* és *Halmay József* (kapuvédő).
M. A. C. *Tasnádi Endre* (kapitány), *Zinszky István*, *Gräfl Károly* (bajnok), *Raics Alajos*, *Parnisky Loránd*, *Stankovics Mór* és *Parnisky Elemér* (kapuvédő).
Az első gólit a M. A. C. csinálta, amelyet gyors egymásutánban 6 követett a M. A. E. részéről, amelyből a versenybíró *Lindner Ernő* csak 4-et adott meg, így a verseny 4-1 ellen a M. U. E. javára végződött. A férfias mérkőzés után kedélyes banket volt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Fia az apja ellen.** A mult év nyarának egyik éjszakáján *Hlavathy Elek* sátoraljujhelyi városi jegyző, *Bérczy Zsánettel*, *Klein Ignáccal* és ennek nejjével nyáréji sétára indult. A *Hlavathy-háza* előtt hangsúlyosan kedélyeskedtek, sőt kissé rakoncátlankodnaktak, mert zaj keletkezett, amelyre *Hlavathyné* segélyért kiáltott. *Hlavathy Béla* a jegyző fia sietett elő és mert látta, hogy atyja ismét a családi boldogságot feloldó társaságban szórakozik, köveket hajgált feléjük. A vig *Boccaciot* és *Pulobinellak* nagyon megijedtek és futásnak iramodtak, *Hlavathy a jegyző* egyenesen a rendőrségre ment, onnan rendőröket cipelt magával a helyszínére, ahol éppen egy épülő ház falai közül egy alvó, mit sem sejtő, ártatlan öregasszonyt cipeltek elő és agyonkínözva vonszolták a rendőrségre. Szegény ártatlan teremésre fogták a kőhajgálást. Ezt *Hlavathy Béla* nem tűrhette, tovább magához vette *Bettelheim Soma* adószímet, akivel elment a rendőrökhöz és ott kijelentette, hogy a követ ő dobálta az atyja után, bocsásák szabadon az ártatlan gyenge asszonyt. Ez mit sem használt.

Ezalatt a jegyző sem nyugodott. *Bettelheim Soma* ellen támadásra vezényelte a rendőrséget. Itt kezdődött azután a dulakodás, mert *Bettelheim* személyes szabadságában nem engedvén magát korlátozni, ellene szegült a jegyző által vezényelt rendőrségnek.

Ezért aztán a jegyző vádat emelt *Bettelheim Soma* ellen. Ezt az ügyet tárgyalta a sátoraljujhelyi törvényszék nagyszámu hallgatóság előtt.

Az ügyész általános figyelem közt tartott beszédjében kifejtette, hogy *Hlavathy vádjának* alapja nincsen és ezért ő a vádat elveti.

A védő hatóság beszédében kifejtette, hogy egy kuszált családi életbe belenyulni nem akar, de itt a fiu védelmére fel kell hoznia a fiu vallomását, aki az inzultált anya védelmére kelt, midőn a követ dobta. Az a fiu, mondta a védő, aki az anya védelmére kél az apa ellen és ezen felzaklatott lelki állapotában követi el tettet, nem érdemel büntetést, mert az eldobott követ visszahull az apa fejére...

A törvényszék *Bettelheim Somát* csupán a *Klein Ignác* ellen elkövetett becsületesítés vádjáért 10 koronára és *Hlavathy Bélát* a testi épség elleni támadás vádjáért — az enyhítő körülmények figyelembevételével — 6 koronának megfizetésére ítélte el. Az ítélet jogerős.

Nyitrtér.

Párbaj-Codex.

Irta: *Clair Vilmos*.

Első rész: *Nevezetesebb párbajok*. Második rész: *Párbaj-Codex*, a kard, vitor és pisztolypárbajok szabályai (nyolc képpel), a segédért és tanuk eljárása, a jegyzőkönyvek, a becsületbíróságok, párbajbíróságok és fegyverbíróságok. Harmadik rész: *Európai államainak törvényhozása a párbaj ellen.*

NEGYEDIK KIADÁS.

Ára: 1 forint 50 krajcár = 3 korona.

Megrendelhető a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatalában VIII. József-kört 18.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A háboru.

London, február 11. A *Reuter-ügynökség*nek jelentik *Modder-Riverből* e hó 7-iki kellel. A táborba visszaérkezett highlanderek azt jelentik, hogy 12 halottá bukkantak, akiket a boerok visszavonulásukkor a csataterén hagytak. A boerok vesztesége bizonyára jóval nagyobb, mint az angoloké.

Roberts lord ma reggel megjelent a highlanderek táborában és gratulált *Macdonald* ezredesnek és a legénységnek *Korkoosbergnél* tanúsított magatartásukért. Az angol hajóágyuk ma reggel bombázták az ellenség hadállását. A boerok tüzérése az alatt feltűnően hallgatott, amiből azt következtették, hogy a boerok onnan visszavonták ágyukat. A boerok még megszállva tartják sáncukat, de kisebb számmal. Azt hiszik, hogy sok boer *Kimberleybe* vagy a szárnyon lévő hadállásra ment.

London, február 11. *Redmond John*, az ir nacionalista párt vezére felhívást bocsátott ki, amelyben adakozásra szólítja fel az ir népet és kiemeli, hogy a brit birodalom mostani helyzete alkalmat nyújt az ir képviselőknek arra, hogy *kényszerítsék az angol politikai pártokat a home rule elfogadására és az írek sérelmeinek orvoslására*. A mozgékelt hangu felhívás azt ajánlja, hogy a mezzálmalt az alkotmányos határokon belül szervezzék.

Washington, február 10. (*Reuter.*) A szenátus mai ülésén *Allen* a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

Az Egyesült Államok népe a Délafrikai Köztársaságnak nemzeti kormányza szabadságáért vívott hősiesség küzdelmében rokonszenvet fejze ki és a kormány kötelességének tartja, hogy felajánlja közbenjárását, hogy a további vérontásnak eleje vétsék és tisztességes béke köttessék.

Az ülésen mindössze alig egy tucat szenátor volt jelen és az indítvány tárgyalását senki sem ellenzte. Mielőtt még a jelenlevők tisztába jöttek volna azzal, hogy tulajdonképpen mi történik, az indítvány szavazásra került és elfogadtatott. A szenátorok meglepetten mosolyogtak egymásra, sőt némelyikük, köztük *Allen* is, hangosan elnevelte magát. *Frye* szenátor azt indítványozta, hogy a ház újra szavazzon igennel és nemmel, ami ellen *Allen* tiltakozott. Az elnök igazat adott *Allennek*, de megkérte, egyezzék bele, hogy a szenátus az indítványt még egyszer vagyé fontolóra és ne tekintse elintézetnek. *Allen* ebbe beleegyezett.

A bányász-sztrájk.

Leoben, február 11. A békéltető hivatal kimondta, hogy a földszini bányászok 8 órai munkaidejére és május 1-jénék megünneplésére vonatkozólag nem határoz. A békéltető hivatal a napszámber emelését a kért 20% helyett 10%-ban állanította meg.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.
Pry Pál.

Vigjáték 5 felvonásban. Irtó: John Poole. Fordította: Csiky Gergely.
Személyek:
Hardy Ujházi Ivánni
Hardy Frank Császár Stanley Abonyi
Witherton Gabányi Pry Pál Vizvári
Eliz Ligeti Marianne Keczeri
Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.
Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.

Szatirikus korpék 5 felvonásban. Irtó: Lavedan. Fordította: Ambrus Zoltán.
Személyek:
Gostardné Hunyady Alice Varsányi
Paul Gostard Fenyvessi Buranty Tapolcazi
Labosse Szerény Gámbó Gyózó
Labosenné Mátrai Rendőrbiztos Gyöngyi
Bobette Láncey Jacob Bárdi
Riquiqui Almási Róza Munkácsi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

KÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.

A kis székevény.
Operett 3 felv. Irtók: Hicks és Nichols. Fordították: Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzőté: Monkton és Caryll.
Személyek:
Lord Coodle Szerdahelyi Gray Kütyi Kl.
Lady Coodle Krecsányi Plipper Kovács M.
Stanley Ed. Szirmai Carmonita Hegyi A.
Dorothy Radványi Alice Kápolnai
Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.
L. Komáromi Mariska assz. felléptével
Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beóthy László és Makai Emil, zenéjét szerzőté: Davidsohn Emanoel.
Személyek:
Mónah Kardos Szulamit Komáromi
Aron Sarlai Abigail Rozsa Lili
Absolon Rédei Cingitang Rózsahegy
Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-út 21.

Hétfő, 1900. február hó 12-én.

Más világok, mint a miénk.
Céllagaszati előadás vet. képekkel, írta Hoffmann O.
Utána:
A vas.
Kultur-történelmi látványosság 3 felv. Irtó: Edvi Illés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma nagy előadás.

Thereses tanár

delejes parodisztikus jelenet.

Sennora Montera

az arragoniai szépség.

„Die Näherin“

eredeti bohózat.

Ugyint az ujjonnan szerződött kintűnő művészek.

Előleges jelentés! Szerdán, 1900. február 14-én

Közeghy Jenő főrendező jutalomjátéka.

A „Szép Heléna“.

Jegyek elővételben kaphatók: Weisz A. nagytársas, Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

A mulató villanyos világítás saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyára sok által készítették.

Pilseni ősforrás.

A világhírű pilseni sörfőző gyármánya.

Mint palackosör
A sör kiváló minősége és tiszta, gondos töltése folytán utókérdés. Vidékre kívánatra pasteurizálva küldetik; helyben tíz palack rendelésményél házhoz száll. Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben, úgyszintén minden elsőrendű kávéházban. Közvetlen rendelésmények címzendők a vezérképviselőkhöz
Budapest, IX. ker., Ranelder-utca 4. sz.
MEZEY és TÁRSA
Telefon 58-60. Telefon 58-60.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!
„Messalina.“
Előzőleg:
Die Wunderkur
és
Egy karambol okai.
Továbbá fellép
Amleto Del Giudice ur
a milánói Eden színház transformációs kómikus.
Előkészületben:
„Blonde Bestien.“
„Erkély incognito páholyok.
Kittinő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Mégis
csak legjobb a
KÁVÉ és TEA
közvetlen a tengeri hajórol,
FRATELLI DEISINGER cégtől.
A szétküldés 5 kg-os cszakokban is.
Arjegyzők bérmentve.

DUPLA MALTSJÖR
Szent-István védjeggyel
A KÖBÁNYAI
POLGÁRI SERFŐZŐ R-T.
gyártmánya, a legkellemesebb itató ital.

Ajánlják: **Dr. Ángyán, dr. Elischer, dr. Herczel, dr. Kéti, dr. Korányi, dr. Laufenauer és dr. Liebmann** egyetemi tanár urak.

Hatásos szor vészegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngesség ellen. továbbá ajánlva van lábbadozóknak és különösen szoptató nőknek
Kapható Budapesten minden fűszer- és csemegeüzletben. A vidékre a sörfőző maga szállítja.
Budapesti árak: — a fogyasztási adóval együtt — egy nagy palack (palack nélküli) 25 kr., egy kis palack 20 kr. — Vidéki árak: a fogyasztási adóval együtt — a köbányai állomáson — egy rekesz 30 kis palack 7 frt 50 kr., betét a rekeszért és palackokért 3 frt 30 kr., összesen 10 frt 80 kr., egy rekesz 30 kis palack 6 frt, betét a rekeszért és palackokért 3 frt, összesen 9 frt. A betétet visszaszolgáltatjuk, ha a rekeszek és palackok jókarban és fuvarmentve három hónapon belül címünkre visszaküldetnek.
Ezen sör hónapokig eltartható.

Megjelent az 1900-ik évre szóló
Politikai és Közgazdasági Évkönyv.
A „Politikai Hetszemle“ kiadásában S. Székely Sámuel szerkesztésében megjelent évkönyv, mely több kiváló szakember közreműködésével készült, földleli Magyarország politikai, gazdasági és kulturális életének minden ágát, fölment minden téren az 1897 óta elért fejlődést s mindezekben összehasonlítja a hazai viszonyokat a külföldi állapotokkal.
A főbb fejezetek címei:
A külföldi államok ujabbkori történetének és alkotmányának ismertetése. A külföldi államok története 1899-ben. Európa uralkodó családának genealógiája, diplomácia és konzuli kar. Az Osztrák Magyar Monarchia és a külföldi hatalmak hadiszerzetének és hadierőjének részletes ismertetése (29 statisztikai táblázattal.) Magyarország története 1899-től 1900-ig. A nemzetiségi kérdés történeti fejlődése és mai állapota. A magyar alkotmány. A parlamenti év története. A főrendelők és képviselők összes tagjainak életrajza. Államháztartás. Államvesztés és államadóság. Magyar föld terhe. Földművelés, szőlőművelés, állattenyésztés. Vasutak, Posta, távíró és telefon. Postakörpénztár. Kereskedelmi- és iparkamarák. Aruforgalmi statisztika. Bolviz és tengertől hajózás. Pénzügyi útmutató. Tőzsde. Takarékpénztárak. Bankok. Biztosítói intézetek. Nagyobb ipari vállalatok. Ipar. Közületés és kultúra. Budapest mai állapotának és fejlődésének összehasonlítása Európa metropolisainak viszonyával és intézményeivel.
Ára díszes angol kötésben 8 kor.
Megrendelhető:
a BudapestiNapló kiadóhivatalában
József-körút 18. szám.

Használt férfi ruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót.
IV., Kristóf-tér 2.
Kívánatra a vevő a helyszínen megjelenik. 9774

Zálogházi
cédulákat vezetek.
Eladok
13 latos ezüst évököszlőteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyortyatartókat, hálókat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközeteket 138 frtól kezdve, dus vaslaszték mindennemű ezüst műtöyös tárgyakban, arany fűrlanek kólóggóval, grammja 85 kr., massziv arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-tórák 6 frt
Grünberger Armin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Háriebazár.
Képes Arjegyzőket bérmentve és ingyen.

Sternberg Armin és Testv.
cs. és kir. udvari hangszergyár.
Központi főraktár:
Kerepesi-út 36.
Cimbalmok
szép, erőteljes és csengő hanggal 35 frtől felj. 500 frtig.
Külön zongora-termék: hol a legújrafejlesztett zongorák jutányosan beszerelhetők: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sark) Zenepalota.
Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pomotofüccokkát.
Magyar művészek újabb alkotásai után.
Finom festményeket.
Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.
Bihari Sándor: Munka után.
Innocent Ferenc: Fátolytánc.
Karvaly József: Vászárka.
Konek Ida: Havasi pásztorok.
Margitai Tihámér: Ronót Pál története.
Márk Lajos: Ezernyelvű százhuszban.
Márk Lajos: Tereferé és Szerelmi dal.
Neogrady Antal: Vesztett boldogság.
Senevi Károly: Szökőkút, Kecskepásztor.
Szenes Fülöp: Kása nem étel.
Tolnay Akos: Diana és Enyélés.
Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.
Vajda Zsigmond: Seregyi úr.
Neogrady Antal: Az erdő titka.
Pechán József: Utolsó gyufa.
Nádler Róbert: Alszik a baba.
20 darab ára 1 frt bérmentve küldéssel.
Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Első budapesti Kávémagazin
szétküldési osztálya
kávé
olvmolva és bérmentve.
Postán utárvétél, vagy a pénz előleges beküldésével

4 1/2 kg. Kuba kávé 7.50
4 1/2 kg. Mocca kávé 7.50
4 1/2 kg. Jáva kávé 7.50
4 1/2 kg. Gyöngy kávé 7.50
1/4 kg. Csász. kev. tea 1.50
1/4 kg. Karaván tea 1.40
1/4 kg. Törmelék tea —.90

Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4

KÉPES
levelező
lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.
Finom festményeket.
Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.
Bihari Sándor: Munka után.
Innocent Ferenc: Fátolytánc.
Karvaly József: Vászárka.
Konek Ida: Havasi pásztorok.
Margitai Tihámér: Ronót Pál története.
Márk Lajos: Ezernyelvű százhuszban.
Márk Lajos: Tereferé és Szerelmi dal.
Neogrady Antal: Vesztett boldogság.
Senevi Károly: Szökőkút, Kecskepásztor.
Szenes Fülöp: Kása nem étel.
Tolnay Akos: Diana és Enyélés.
Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.
Vajda Zsigmond: Seregyi úr.
Neogrady Antal: Az erdő titka.
Pechán József: Utolsó gyufa.
Nádler Róbert: Alszik a baba.
20 darab ára 1 frt bérmentve küldéssel.
Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Egy ügyes
mechanikus ismereti ségét keresem. Levelek „Találmány“ címen a kiadóhivatalba intézendők.
Nevelónöket,
ővönöket, bonneokt elhelyez özv. Nietsch Gerson Anna Budapest, Erzsébet-körút 52. 5712

Antik butor.
Egy grófnól megvett, Kun László királyt ábrázoló antik kép, valamint 1 antik titkári szekrény és más egyéb régi és új butorok, háló-, ebédlő-, ury és szalon berendezések barokk, angol és ó-német stílusban, továbbá nagy választék különféle modern mesterek által készített eredeti olajfestményekben, valamint szőnyegek eredélyi kecske-szőrmék, függönyök, asztal- és ágyterítők olcsón eladó; úgyszintén használ butorok megvételnek vagy újakkal kicserélésnek. Budapest, Kerepesi-út 64. I. em.

Titkos betegségek
mindennemű, impotenciát meg először a kis meglepő sikerrel, alaposan gyógyítja
med. univ.
Dr. Fabinyi
V. kórházi orvos, specialista oly módszerekkel, melyek sok ezer betegnél biztos eredménytel alkalmazzák számos évi kórházi gyakorlatában.
Biztos siker folytán honarim utólag is ízethető. Levelekre díjlatlanul válasz: kívánatra gyógyszeresek. 1878
Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. I. em. Bejárata a lépcsőnél. Külön váróterem.
Rendel: este 8-9-g.
ERENYI-féle
Ichtio-salicilyből egy tégely megszüntet: bőrvészketeg, mindennemű bőrmórbetegséget, bőrkiütéget, izzadást, Szagaletan. Ártalmatlan. 1898

A legjobb szivarka hüvelyeket
árusítja az Uránia szivarkahüvely bizományi raktár Budapestben, Kertész-utca 35. Arjegyzők ingyen és bérmentve.
Szépírási tanfolyam. Lelkiismeretes tanítás, valamint Pozsonyban 25 évi működésben alatt sikerültnék bizonyult tanmódszerem folytán még a legrosszabb írással bíró is szerény tandíjért száp és folyékony írást sajátíthat el. Esti tanfolyamok. Vidékelnek mindkét írásmód 8 nap alatti elsajátításért kezességet vállalok. Állapot tanítás a német nyelv- és helyesírásban. Adler I. szépíró tan. Lakás: Nagykorona-u. 4., III. em. Ertekezési órák 10—1-gig és 4—7-gig. 5372.
Jékal
összes művet óhajtom megvenni olcsó áron. Cim a kiadóban. 2729

KRÓNIKUS
Viszketeg, mindenféle sömör, ótvár, bőrhámítás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosság ajánljatik az Erényi-féle „Ichtio-Salicil“, mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyítja. Használati utasítással ára 3 korona.
„MAKACS“
Csusz, köszvény, derékfájdás, hasogatók, szakgatók, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készítmény az Erényi-féle
„NERVIN“
Postán megrendelhető: Erényi Géza gyógyszer-tárból Szabadzsállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budapesti Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körút 17.

Sneidig egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 17. szám.